

SERMO LXVIII.

In festo sancti Petri ad Vincula.

Sermo iste extractus e Bibl. Ædil., Cod. x, fol. 44, pro titulo habet In advincula sancti Petri. Ponitur in appendicem, propter sæpius commemoratas rationes, post præcedentem.

SYNOPSIS.

I. Petrus ab Herode missus in carcerem ab Angelo liberatur. II. Ab ipso aliisque Sanctis patientiam debemus addiscere. III. Patientiæ encomium. IV. Hanc et Pagani commendarunt.

I. FRATRES charissimi, festum ad vincula sancti Petri Apostoli, ut multi vestrum viderunt et audierunt, temporibus nostris inceptum est ab Ecclesia celebrari; et ideo ad honorem tanti ecclesiarum patroni et capitis, festum ejus solemniter celebrare debemus. Nam cum Petrus, fratres charissimi, esset apud Jerosolymam, et post adventum sancti Spiritûs miracula in cunctis ostendens, in tantum ut ipso veniente, et viam transeunte, infirmi sanarentur a quibuscumque detinebantur infirmitatibus; ideo Petrus in templo a populo Judæorum flagellatur, et inique verberatur, per terram ducitur et trahitur, et apud Herodem Agrippam fratrem Herodiadis Jerosolymorum præfectum in carcere ponitur, et catenis fortiter religatur;

parcens ipsi (1) pro tunc vitam propter dies azymorum; post quos dies volebat eum producere et ponere ad mortem in populo. Interfecerat enim Jacobum fratrem Joannis gladio. Prædictus enim Herodes valde cupidus erat, et populum Judæorum in recipiendo multum gravabat; proditor quidem erat, et luxuriæ pater dicebatur a cunctis, et a cunctis despiciebatur; ideoque volens placere Judæis apposuit, ut et Petrum apprehenderet et occideret, sicut et Jacobum¹. Et dum esset Petrus in carcere, recordatur (2) quomodo sanctus Daniel in lacu leonum liberatus est, et clausa sunt ora leonum; recordatur Apostolus quomodo Jonas in ventre celi clamavit et evomitus est; recordatur quomodo tres pueri in camino ignis ardentis clamaverunt, et salvati sunt. Et ideo Petrus in carcere positus clamavit, et ceciderunt catenæ de manibus ejus². Tu vero, o homo, disce, dum discere potes; accipe Petri doctrinam, qui dum pateretur, non conquerebatur; dum per terram duceretur, vox blasphemiarum in eo non audiebatur; dum catenis ligaretur acerrimis, non lamentabatur; dum in carcere esset obscurissimo, pro Christo libenter patiebatur. Præceperat enim Apostolus fidelibus, ut omnes ad Deum funderent preces pro eo, et cum eo sine intermissione.

II. Tu vero, o homo, disce, quia dum peregrinaris, tempus addiscendi est. Esto cum Petro vir fortis, sive juste, sive injuste patiaris tormenta vel carceres, maledictionem vel mortem. Esto vir fortis in cunctis, quæ pateris, quia si juste pateris, purgaris; si injuste pateris, coronaris. O quam gloriosum est martyrium mentis vel corporis, amore Christi, non mente superba, sed igne charitatis accensa, ad tempus hilariter sustinere! Et vere ad tempus,

¹ Act. xii, 13. — ² Ibid. 7.

(1) Cod. *sibi*. Hæc phrasid omnino barbara est, cum vox *parcens* referatur ad Herodem, et non ad Petrum, qui tamen nominativum est sententiæ verbum. — (2) Cod. *recordatus*, et sic deinde, excepta vice tertia, ubi bene scribitur *recordatur*.

quia vita nostra velut umbra transit¹. Quos namque, fratres, vere mentis Martyres reputamus, nisi illos sanctissimos confessores, qui Christum ore, corde et opere profitentur in cunctis adversitatibus, qui etiam non solum de suis condolent malis, sed etiam proximorum mala (1) videntes vel audientes, non solum unam, sed mille mortes quotidie patiuntur? Isti sunt veri martyres, qui licet sanguinem non effundant, tamen mortem patiuntur quotidie obsecrando, increpando, prædicando, condolendo, visitando, opprobria, verbera et blasphemias sustinendo in omni patientia et doctrina². Sic enim sanctus ille Moyses, licet adhuc juvenis, faciebat. Dum videret male operantes, dicere non timebat: « Ut quid proximo nocetis³? » Et audivit: « Quis principem te constituit super nos⁴? » Sic etiam sanctus ille Joseph faciebat, quando fratres suos crimine pessimo patri incusabat. Sic etiam Job, quando uxori respondit: « Tu quasi una de stultis mulieribus locuta es⁵. » O quam beatus, o quam gloriosus Job! Quot enim voces in laudem Dei percussus reddidit, tot sacrificia Deo obtulit; toties Deo se digne sacrificavit, quoties adversariorum voces patienter audivit. Acriora etiam tormenta diabolus patientia Job sustinuit, quam diabolus in sancto viro infixit (2). O quam amabilis patientia, o quam gloriosa! Tam magnum donum Dei est ut etiam ipsius, qui eam nobis largitur, patientia prædicetur. Facile satis est vestem concinctam habere, inclinato capite incedere, velum super oculos dimittere; sed hæc omnia sine patientia, modicum valent. Esto vir fortis, noli in indignatione te ponere, noli in superbia te jactare; ita (3), si percuteris, ut lacrymas præ dolore continere non valeas. Esto vir fortis et patiens, quia non pœna, sed medicina tibi est; castigatio, non damnatio tibi est; mel et lac tibi est, et non venenum. Noli, o fili, flagel-

¹ Job. xiv, 2. — ² 2 Tim. iv, 2. — ³ Exod. ii, 13. — ⁴ Ibid. 14. — ⁵ Job. ii, 10.

(1) Cod. labere. — (2) Id. infixit. — (3) Id. nam.

lum repellere, si non vis repelli a paterna hæreditate; noli attendere pœnam, quam pateris in flagello, sed quem locum in testamento paterno obtineas. Si vexaris infirmitate, si gravaris loquacitate inimicorum, vel inopia paupertatis, esto in cunctis vir fortis. Nemo denique bonus est, nisi in adversis sit (1) patiens, et malo fuerit approbatus.

III. O tu, homo, qui impatiens es, scias quod misericordiam a Deo non consequeris, si irascaris reddendo malum pro malo. Consulo ergo, ut sis vir patiens, et cum pateris, dic non solum corde, sed et ore: Justo patior hæc et majora, quia peccator sum, si non in hoc, saltem in aliis, quia sæpe peccavi. Si vero hoc dixeris, omnino misericordiam consequeris ab eo, qui post tribulationem ad pristinum statum te poterit revocare. O quam magna virtus est, si non lædas, a quo læsus es! o quam magna gloria! o quam gloriosus de te cantus coram Angelis Dei, si tu potuisti nocere, et parcis! o quam nobile vindictæ genus est ignoscere! o patientia prædicanda, quæ omnia vincit adversa, non collectando, sed sustinendo; non murmurando, sed gratias exhibendo! Ipsa est quæ fures totius pravæ voluntatis astringit; ipsa est quæ animas Deo limpidas reddit. Nihil denique, fratres, fortius esse potest, nihil egregius, nihil beatius, quam audire noxia, et non respondere contraria; quam audire mortifera, et respondere vivifica. O fideles, attendamus et nos, eum qui (2) non habet arma defensionis. Dum enim capitur, non cornibus percutit, non dentibus mordet, non fugam capit, sed manibus latronis vel occisoris patienter acquiescit; nulla se reluctance defendit: sic et nos, famuli Christi, facere in cunctis debemus.

IV. Diogenes denique, paganus ille famosus in cunctis, cum audisset amicos dixisse: « An ignoras, quod multi te vituperant undique? » Respondens paganus ait: « Oportet ab insipientibus sæpe vituperatum (3) patienter semper

(1) Cod. in adversis; sic. — (2) Id. quis enim. — (3) Id. vituperatus et sic deinceps.

portare, et ab eisdem vulneratum in nullo pavere. Felicissima denique vita cunctorum putatur, si (1), cum possint, mala pro malis non reddant, sed potius patientia clypeati (2), optima pro pessimis reddere festinent. Nam vir patiens quanto plus ad iram provocatur, tanto fortius et charius apud nos (3) existimatur. Nam adversa portare, humanum patres nostri prædicaverunt; sed brutale, malum non ferre, semper nos docuerunt. » Ecce, fratres mei, quomodo Pagani, doctores nostri esse possunt, ecce quomodo formam patientiæ nobis dederunt; ecce quomodo et quantum sanctam patientiam magnificaverunt. Eia ergo, milites Christi, amplectamini (4) patientiam, facite eam sponsam, sequamini vestigia ejus, et clamare cum Petro non desistatis in cunctis quæ patimini, ut ille patientiam tribuat qui suo pretioso sanguine nos redemit. Amen.

SERMO LXIX.

In Natali sancti Laurentii I.

Hic sermo eductus ex Cod. Cass. cix, fol. 92 a tergo, cum nomine sancti Augustini, collimare videtur in pluribus cum sermone appendicis Maurinensis cccvi, qui etiam legitur inter opera sancti Ambrosii. Benedictini de sermone ab ipsis edito dixerunt eum dignum esse qui legatur; dignus est et iste, quem stampis subdimus, utpote qui in multis sit diversus ab eo quem Maurini ediderunt. Illum tamen inter sermones appendicis propter easdem rationes amandamus. Locus ejus sit idem ac sermonis cccvi Benedictinorum, cujus diversa videtur editio.

(1) Deest si in cod. — (2) Cod. clypeatus. — (3) Id. nostrum. — (4) Id. amplectamur.

SYNOPSIS.

I. Beatus Laurentius in cœlesti sedere maluit, quam in terrestri cathedra. II. Quæ fuerint ejusdem judicio veræ divitiæ. III. Quomodo imitandus Laurentius.

I. LICET ingentia facta tenuis sermo non explicet, et natura frigidioris ingenii flammam Martyrum narrare non possit, devotionem tamen nostram erga cultum martyrii demonstrantes, ab ipso per quem efficiuntur Martyres, deprecamur, ut divini ignis in nos virtute succensa, loqui sacerdotem doceat, qui Levitam docuit triumphare. Beatus namque Laurentius, dum in urbe Roma archidiaconatus officio fungeretur, et idem in minori adhuc esset Ecclesiastico ordine constitutus, ad principalem palmam martyrii pro vitæ virtute pervenit. Non quærens requiem post laborem, non gaudium eligens post sudorem, sed craticulam præferens cathedræ, ardere magis voluit, quam sedere. Noverat enim ab Apostolo esse præceptum: « Qui bene ministraverit bonum gradum sibi acquiret¹. » Acquiret plane, non tam in præsentem hoc sæculo quam in futuro, nec ut hic tantum sedeat, ubi Scribæ et Pharisei reprobantur, sed illic potius, ubi per Evangelium Dominus repromittit dicens: « Sedebitis et vos super duodecim sedes, judicantes duodecim tribus Israël². » Istam sedem, istam cathedram, istam admirabilem requiem Laurentius expectabat, ideoque patienter et fortiter illata supplicia perferabat. Superiori vigente (1) desiderio, suppositis ignibus non cedebat; dum enim ardet Christi desiderio, persecutoris pœna non ardet. Quantum autem in eum amor fidei crescit, in tantum supplicii flamma frigescit.

¹ 1 Tim. III, 13. — ² Matth. XIX, 28.

(1) Cod. via boni absque sensu.

Torquetur quidem persecutoris incendio, sed ex amore succenditur divino. Salvatoris ignis materialem tyranni restinguit ardorem. Quamvis enim in favillam membra solvantur, fidei tamen fortitudo non solvitur. Corporis licet sustineat detrimentum, sed lacrum æternæ salutis acquirit, dicente Apostolo: « Non sunt condignæ passionibus hu-
jus temporis ad superventuram gloriam quæ revelabitur in nobis¹. »

II. Sed videamus quibus meritis ad istam beatus Laurentius pervenerit dignitatem. Non enim casu quodam hoc accidit, nec personarum acceptor Deus², largitur illi hoc quod aliis forte subtraxerit, sed justæ dispensationis iudicio remunerat laborantem, et vicem quodammodo restituit operanti. Nam ut beati Laurentii multa præteream, hoc, fratres, quam eximium, quam putatis esse mirabile, quod nec speravit in incerto divitiarum³, sed divitias suas et thesauros Ecclesiæ pauperes simul et debiles æstimabat, confidenter dicens tyranno, has solas divitias, hos veros thesauros in pauperibus Ecclesiam possidere. Et revera, fratres, isti sunt thesauri nostri, per quos non solum multa conquirimus, sed ipsum majestatis Dominum facimus debitorem, sicut ipse dicit: « Quamdiu uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis⁴. » Esurivi enim, et in esuriente cibatus sum; sitiivi, et in sitiente potatus sum⁵.

III. Et idcirco, fratres, si ad culmen martyrii cupimus pervenire, omni præsentis vitæ ambitione deposita, istis honorum operum gradibus Laurentium subsequamur. Sicut enim passione sua illuminavit mundum eo lumine quo accensus est, ita flammis quibus exustus est, omnium christianorum ad fidem corda succendit. Quis autem nolit pro Christo ardere cum Laurentio, ut possit cum Laurentio coronari, qui dum persecutoris flammam vicat, ostendit nobis per ignem fidei gehennæ incendia superare, et amore Christi Domini diem iudicii non timere, cujus

¹ Rom. viii, 18. — ² Act. x, 34. — ³ 1 Tim. vi, 17. — ⁴ Matth. xxv, 40. — ⁵ Ibid. 35.

diei ne tunc uratur incendio, cum examinationis tempus advenerit, ante Propheta clamat et dicit: « Ure renes meos et cor meum¹. » Ure renes, ne nutriant vanitatem, ure cor, ne cogitet vanitatem. Habes enim salutarem ignem, et universis luminibus clariorem, illum de quo Dominus dixit in Evangelio: « Ignem veni mittere in terram, et quid volo, nisi (1) ut accendatur²? » Impleta, Christe, tua voluntas est. Ecce enim hoc accensi igne Cleophas cum socio suo dicunt: « Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, cum aperiret nobis Scripturas³. » Hoc accensi igne tres pueri et inter pœnarum flammam, camino æstuantem, deambulabant, et igneos globos pedibus illæsi conculcabant⁴. Unde beatus Laurentius non minori est gloria prædicandus. Illi enim inter pœnarum flammam deambulabant, hic in ipso supplicii sui igne discumbit. Illi vestigiis pedum conculcant incendia, hic ferventem craticulam laterum regyratione suorum devotus restinguit. Illi ad postremum stantes, in pœna elevatis tantum manibus orabant, hic prostratus in pœna toto Christum corpore deprecatur.

¹ Psal. xv, 2. — ² Luc. xii, 19. — ³ Id. xxiv, 32. — ⁴ Dan. iii, 24.

(1) Cod. quem volo ut accendatur.

SERMO LXX.

In Natali sancti Laurentii II.

Legitur hoc sancti Laurentii encomium in Bibl. Ædil., Cod. x, fol. 44 b. Hinc sit in appendice post sermonem Maurinensem cccvii cum numero in Natali sancti Laurentii III.

SYNOPSIS.

I. Sancti Xysti et sancti Laurentii colloquium. II. Beati diaconi fortitudo. III. Coronatur tempore pacis. IV. Martyrum festivitates quomodo celebrandæ.

I. AUDISTIS, fratres charissimi, quod dum perduceretur venerabilis senex Xystus ad passionem, legimus sanctissimum Laurentium martyrem post ipsum clamasse: « Quo progredieris sine filio, pater? quo modo, sacerdos sancte, sine ministro properas? » Legimus etiam venerabilem præsulem voce consolationis paternæ ipsi (1) respondisse: « Non ego te desero, fili, nec derelinquo, sed majora tibi debentur pro fide Christi certamina. O dulcissime fili, in te pollet præclarior (2) gloria. Te excitat fortior pugna, tibi debetur gloriosior palma. Exhortor te, fili, et moneo, esto vir fortis et præliare Domini bella. Nam de cognatione tua te tuli, et de domo patris tui te eduxi. Cuncta quæ mundi sunt dimisisti; omnia reliquisti et sic bene incæpisti; sed quia modo post triduum pugnare te oportet,

(1) Cod. sibi. — (2) Id. gloriosior.

ideo esto vir fortis, præliare bella Domini. » Quod audiens Levita Laurentius cogitabat, quomodo pro Christo carnem subiciat, quomodo hostem dejiciat, quomodo mundum despiciat, quomodo pro Christo mortem suscipiat. Et ecce dum hoc cogitat, post diem tertiam, facto ostenditur patris Xysti venerabilis obedientiæ obtemperator, membrorum Christi pauperum fertilissimus recreator, divinitatis magnificus ampliator, sanctæ fidei solemnissimus defensor, malignorum militantium sævissimus propugnator. Ecce, fratres, quomodo adimplevit patris præcepta; ecce quomodo fuit in cunctis vir fortis; ecce quomodo cucurrit in stadio, et currendo recepit bravium gloriosæ victoriæ.

II, Eia, sancte Levita Laurenti, vir fortissime in conviando, debellando, præliando super omnia fortissima genera tormentorum, quibus corpus tuum sanctissimum tradidisti voluntarie; eia, Martyrum gemma clarissima. Magnum et admirabile spectaculum fidei nostræ, atque propheticum stupendum valde miraculum! Videbat namque Moyses, quod rubus arderet (1), et non comburetur; videbat in Spiritu sanctum Laurentium Levitam super ignem positum, nec comburebatur; sed quanto plus a foris comburi videbatur, tanto plus intus divino amore ardere videbatur. Ecce, fratres, quomodo fuit vir fortis in vinculis, in carceribus, in scorpionibus, in facibus, in lampadibus, in laminis plumbeis, in unguis ferreis, in lecto ignito, in crate, in furcis ferreis, in carbonibus vivissimis. Ecce quomodo rubus iste corporaliter ardet, nec tamen comburitur intus, sed semper, ut diximus, fortius accenditur. Et quomodo hoc scimus? Per vocis signa (2). Ipsæ namque voces (3) sunt signa earum quæ sunt in anima passionum. Istæ (4), quod intus etiam latet, numquid ad exteriora membra non (5) denuntiant? Ecce ergo

¹ Exod. iii, 2.

(1) Cod. male ardebat... comburebatur. — (2) Id. per voces et signa. — (3) Id. male ipsa denique signa sunt signa ei earum. — (4) Id. nota. — (5) Deest non in cod., ut semper, et sic deinceps.

Levita Laurentius, id quod intus latebat, jam amplius celare (1) non potest. Clamat ergo Laurentius, vociferatur cardo orbis terræ (2); amplius tacere (3) non potest; silere (4) namque non amplius eum decet: « Discè, inquit, miser, quia carbones tui non ardorem, sed refrigerium mihi præstant. O magnum, o (5) mirabile, o grande spectaculum! o fidei sanctæ exemplum! Ignis namque (6) præ omnibus agentibus est potentissimus in imprimendo, velocissimus in alterando, acutissimus in penetrando, acerbissimus in affligendo; et beatus Levita Laurentius ignem potentissimum superat, velocissimum temperat, acutissimum mactat, acerbissimum valenter deglutit.

III. O sancte Levita Christi, Christianorum protector, viduarum consolator, pauperum et orphanorum amator, honorum Ecclesiæ optimus dispensator! Vere hodie decoraris inter omnes Martyres, et demonstraris nomine famosissimus, signis præclarissimus, festo solemnissimus, in throno sublimissimus. Unde hoc, nisi gratia Dei? unde hoc, quia bene incepit, et melius in cunctis perseveravit, in tantum ut etiam tempore pacis coronam martyrii suscipere dignaretur? Sed dicet quis: Quomodo tempore pacis invenit coronam? Numquid sanctus Papa Xystus martyrium jam de propinquo non receperat? numquid non et cum eo Felicissimus et Agapitus, sanctæ Ecclesiæ Cardinales (7)? Quomodo ergo tempore pacis coronam martyrii adinvenit Laurentius? Sed breviter nunc loquendo, tempus (8) pacis appello, quod Romæ fideles pacifice vivere poterant, et sine persecutione. Sed quia Decius thesaurum apud Christianos esse sciebat, cupiens Ecclesiarum thesaurum expoliare, sanctum Ecclesiæ caput aggreditur, et renuens Xystus capitur et occiditur. Sed si thesaurum Imperatori dedisset, fratres, sanctum martyrium non suscepisset; sed quia contempsit

(1) Cod. male *latere*. — (2) Hæc difficulta intellectu, nisi respicias ad voces, quæ paulo post sequuntur, *ecclesiæ Cardinales*. — (3) Cod. *tenere*. — (4) Id. *scire*. — (5) Deest *o* in cod. — (6) Id. *denique*. — (7) Cardinales nondum erant instituti tempore sancti Xysti, nec etiam sancti Augustini; unde prodit evidenter novitas horum sermonum. — (8) Cod. *tempore*.

occiditur, et impius Christianos cunctos Imperator persequitur. Similis etiam ratio de Laurentio designatur; et ideo diximus, quod tempore pacis coronam adinvenit martyrii.

IV. Nos vero, fideles, quid Levita Laurentius egerit, attendamus, quia in stadio positi sumus; currere namque festinanter debemus, ut cum sancto viro Laurentio bravium suscipere mereamur jucunditatis. Celebremus ergo ejus festum (1), ut et ipse hanc nobis gratiam impetret, cujus memoriam solemnem facimus, non tantum corporalibus operibus abstinendo, sed etiam ejus virtutes recolendo. Toties enim natalia Sanctorum celebramus, quoties eorum virtutes recolimus, quibus claruerunt in terris. Et ad gloriam illius totum referamus, sine cujus gratia nihil boni cogitare possumus. Melius, ut arbitror, faceret homo in agro aliquid utile, quam frequenter in foro otiosus existeret (2); et melius fœminæ nostræ lanam vel linum texerent (3), quam in diebus Dominicis vagando plateas considerarent, impudice respicerent, et impudicitius salutarent vel salutarentur. Dominico enim die a labore terreno cessandum est, et orationibus insistendum (4), ut si quid negligenter per sex dies agitur, per diem Dominicæ resurrectionis precibus expietur. Valde enim absurdum nimia securitate velle sanctum Martyrem honorare, quem scimus Deo placuisse. Quid enim prodest interesse festivitibus (5) hominum, si contingat te deesse festivitibus Angelorum? Si desinas ab omnibus sæcularibus, et nihilum mundanum geras, sed spiritualibus operibus vaces, ad Ecclesiam convenias, divinis lectionibus aurem præbeas, de cœlestibus cogites, de futura spe sollicitudinem geras, venturum judicium præ oculis habeas, non respicias ad

(1) Hæc voces, *ejus festum*, sensu requisitæ, desunt in cod., sicut et deinde verbum *facimus*. — (2) Cod. *existere*. — (3) Id. *texere*, et sic deinceps *considerare... respicere... salutare et salutari*. Quæ corrigenda, ut fecimus, nisi legas *melius esset fœminis nostris*. — (4) Id. *insistendo*. — (5) Hæc vox deest in cod.

visibilia, sed ad invisibilia et futura: hæc est observatio Legis Christianæ. Sic et Deus laudari vult, sic suos Martyres venerari. Hæc est summa festivitas, et dum eorum merita recolimus, patrocinia eorum sentire non dubitemus; quod nobis concedat qui est benedictus in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO LXXI.

In festo Assumptionis Beatæ Mariæ virginis.

Sit in appendice iste sermo, licet dignus qui legatur, tum quia legitur in Bibl. Ædil., Cod. x, fol. 45, tum quia apertius mentitur scriptor, se modo Levitam, modo Episcopum asserendo. Locus ejus post sermonem Maurinensem CCVIII, cum numero in festo Assumptionis B. Mariæ II.

SYNOPSIS.

I. Timet scriptor de Maria loqui, cinis et peccator, sed Dei gratia adjutus loqui præsumit. II. Maria sine peccato. III. Ejus invocatio et encomium. IV. Cautè ambulandum, ita ut removeatur vel memoria fœminarum. V. Quam periculosa fœminarum conversatio. VI. Sancti Ambrosii pulcherrima ea de re doctrina.

¹ I. Ego pulvis et cinis, qui et loquor vobis; propterea erubesco de Virgine aliquid dicere. Nam postquam virginitatem me amisisse cognovi, nunquam tanto fervore virginitatem Gentibus prædicavi, ne mihi dicatur: « Medice,

» cura te ipsum¹. » Et quid mirum, si mihi hoc quotidie diceretur? Numquid non (1) tanquam jumentum, triginta annis et amplius computrivi in stercorebus peccatorum meorum? Quomodo ergo loquar vobis quorum conversatio in cælis est²? Numquid non ego tanquam pulvis et cinis, quem projecit ventus a facie terræ³? Cujus hactenus contemptibilis et miserabilis vita fuit, et sic sermo contemnedus efficitur. Numquid vos non (2) eremi cultores, cælorum cives sanctorum, et domestici Dei⁴, qui vere sapitis, quæ Dei sunt et non quæ super terram⁵? numquid non etiam puer inter vos sensu et sapientia? Unde ergo tam superba præsumptio, ut indoctus inter sapientes, juvenis inter senes, filius inter patres, Levita (3) inter Sacerdotes, audeat proferre sermonem? Contremisco elationis supercilio, ut lutum de figulo, opus de opifice, creatura de Matre Creatoris, infimus de supremo, peccator de illa quæ peccatum nescivit, præsumat aliquid fabulari. Verum contra hanc excusationis arrogantiam duplicem adveni excusationis viam, quarum prima est charitas vestræ dilectionis, et immensitas divinæ bonitatis. Potens est enim Dominus, ut loquatur in servo suo peccatore et immundo, qui locutus est in jumento⁶; et qui aperuit os asinæ ad loquendum, aperiatur cor et os meum per gratiam suam, ut digne narrare possim nomen suæ Matris vobis fratribus et presbyteris meis.

II. Festivitas hodierna, fratres dilectissimi, tanto nobis debet esse devotior, quanto illa cujus (4) memoriam agimus, cunctis gentibus fuit fœcundior, cunctis apparuit sanctior, cunctis intus et foris pulchrior, cunctis sapientior, gloriosior, gratiosior, omnibus creaturis perfectior.

¹ Luc. iv, 23. — ² Philip. iii, 20 — ³ Psal. i, 4. — ⁴ Ephes. ii, 19. — ⁵ Coloss. iii, 4. — ⁶ Num. xxii, 28.

(1) Deest non in cod., et sic deinceps. — (2) Desunt hæc verba vos non in cod. — (3) Nota auctorem qui scripsit hunc sermonem, hic se Levitam nominare et deinde Episcopum asserere. — (4) Cod. quanto illam memoriam.